כב: הקומץ רבה פרק שלישי מנחות

א] **מכאן** א)לעולין שאין מבטלין זה את זה ורבי יהודה סבר מכאן למין ב)במינו שאינו בטל רבנן סברי מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה ודלמא משום דמין במינו הוא אי אשמעינן מין במינו ולא אשמעינן עולין כדקא אמרת השתא דאשמעינן עולין משום דעולין ודלמא עד דאיכא מין במינו ועולין קשיא ור' יהודה סבר מכאן למין במינו שאינו בטל ודלמא משום דעולין הוא אי אשמעינן עולין מין בשאינו מינו כדקאמרת השתא דאשמעינן מין במינו משום דמין במינו הוא ודילמא עד דאיכא מין במינו ועולין קשיא: תנן רבי יהודה אומר ב] ג)(במנחת כהנים) במנחת כהן משיח ובמנחת נסכים פסולה שזו בלילתה עבה וזו בלילתה רכה והן בולעות זו מזו וכי בולעות זו מזו ג] מה הוי מין במינו הוא

אמר

מכאן לעולין כו'. והני דמים דמתני' דזבחי' ד] ד)עולין נינהו ולא מבטלי אהדדי:

מין

מכאן לעולין שאין מבטלין זה את זה. וא"ת תיפוק ליה משום דאין מצות מבטלות זו את זו כדאמרינן בערבי פסחים (דף קטו.) גבי הלל שהיה כורך פסח ומצה ומרור וכן בפ' התערובות (זבחים עט.) פליג ר' אלעזר אר' שמעון בן לקיש בההיא דפיגול ונותר וטמא שבללן וקאמר שאין מבטלין זה את זה ומייתי ראייה מדהלל ושמא לגבי אכילה שאני: **ורבי** יהודה סבר מכאן למין במינו שאינו בטל. וא"ת היכי מסיק רבי יוחנן לטעמא דרבי יהודה מהא קרא הא מסקינן בפרק אותו ואת בנו (חולין עט.) דרבי יהודה ספוקי מספקא ליה אי חוששין לזרע האב או לא ומאן דאמר חוששין לזרע האב ה) לא בעי אותו לחלק דמסקינן התם לתנאי דלא מייתר ליה אותו קסבר לחלק לא צריך קרא דסבר לה כרבי יונתן וביומא פרק הוציאו לו (דף נז:) אמרינן רבי יאשיה ורבי יונתן חד אמר מערבין וחד אמר אין מערבין ואמרינן תסתיים דר' יאשיה דאמר מערבין דאע"ג דלא כתיב יחדו כמאן דכתיב דמי ואע"ג דדחינן אפי' תימא רבי יונתן דאמר מערבין שאני הכא דכתיב אחת הא מסקינן התם תנאי דלא כשינויין וי"ל דנהי דרבי יונתן סבר ולקח מדם הפר ומדם השעיר זה בפני עצמו וזה בפני עצמו ולא דריש אחת ר' יהודה אחת כשנה דריש וקסבר דמערבין וא"ת ור' יונתן נהי דלא דריש אחת הוה לן למימר כיון דכתיב ומדם כמאן דכתיב יחדו דמי כדאשכחן בפ' שתי מדות (לקמן צ:) דדריש ר' יונתן או מן הצאן לומר רצה אחד מביא רצה שנים מביא משום דכתיב באידך קרא ומן הצאן כמאן דכתיב יחדו דמי ה] ו) (ויש לומר) דהתם פירש בקונט' דדריש מדשני קרא בדיבוריה דכתיב מן הבקר ומן הצאן ומיהו ו] אין זה כל כך שינוי דלא הוה מצי למכתב ומן הבקר דתרווייהו לפרושי מן הבהמה קאתי ודמיא מן הבקר ומן הצאן ז) לדם הפר ולדם השעיר האי דכתיב וי"ו לאוסופי הכא נמי וי"ו לאוסופי וא"ת ומאן דאמר אין מערבין מנא ליה עולין ומין במינו וי"ל דנפקא להו מדכתיב דם דם כדאיתא בזבחים בפ' התערובות (דף פא. וע"ש תו' ד"ה תנאי) וא"ת בפרק הניזקין (גיטין נד:) גבי ערלה וכלאי הכרם קאמר רבי יהודה נפלו אגוזי פרך ונתפלעו ח) בשוגג יעלו במזיד לא יעלו והתם מין במינו הוא ומשמע התם מדאורייתא ברובא בטיל אלא משום דקנים כדאמרינן התם וכל תרומה נמי מודה ר' יהודה דעולה באחד ומאה כדמוכח בפרק נוטל (שבת קמב.) דקאמר ר' יהודה מעלין את המדומע באחד ומאה וי"ל לדבר לח המתערב יפה בכל שהוא אבל דבר יבש בטיל שפיר ולא גרסינן בגיטין (דף נד:) נפלו לגת ונתפלעו דלא איירי בלח אלא ביבש והא דקאמר בחולין (דף ק.) דחתיכה אחת אוסרת כל החתיכות שהן מינה טעם המתערב כלח דמי וכסוף מסכת בילה (דף לח:) דאמרי' חיטין בחיטין נמי נהי דלרבי יהודה לא בטיל לרבנן מבטיל בטיל בקמח איירי שמתערב יפה וכלח דמי אבל חיטין בחיטין עצמן בטלי תדע דהא דאמר ז] חיטין ושעורין בקמח איירי שמתערב דאי כברייתם כיון דמינכרי לא בטלי וכענין זה מפרש ר"ת דהא דאמר ר' יוחנן בסוף מסכת ע"ז (דף עג:) ט) שתי כוסות אחד של חולין ואחד של תרומה שמזגן ונתערבו זה בזה סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו דקשיא ליה כיון דתרומה עולה בק"א אם כן י) מין במינו נמי יסייע לשאינו מינו לבטל התרומה אלא שמע מינה דבמינו במשהו והא דאמר רבי יוחנן התם דכל איסורים שבתורה במינן בנותן טעם חוץ מטבל ויין נסך ולא חשיב תרומה משום דבכלל טבל הוא וחד טעמא לתרווייהו דמפרש התם טעמא דטבל דכהיתירו כך איסורו דחיטה אחת פוטרת את הכרי והוא הדין תרומה כעלייתה כך איסורה ובכל דוכתי דתרומה עולה באחד ומאה בדבר יבש ומתניתין דשתי מנחות שלא נקמצו דלא מבטלי ליה שיריים לטיבלא דמוקמי לקמן כר' יהודה במנחת סולת איירי שמתערב לגמרי כ) בדבר לח ולא במאפה תנור ומחבת ומרחשת והביא לקמן דנבילה בשחוטה בשנימוחה והרב רבינו יום טוב מפלג"ו הקשה לרבינו תם מההיא דפסחים (דף כ:) דחבית של תרומה שנשברה בגת העליונה ותחתיה חולין טמאין דאמרינן התם (דף כא.) דאם נפלה למאה חולין דברי הכל תרד ותטמא אלמא אפי' דבר לח עולה באחד ומאה ונראה שכמו כן היה יכול להקשות מההיא ל) של שאור ושל חולין ושל תרומה שנפלו בעיסה דאין לח מ) ומתערב יתר ממנו ועוד ח] נ) במס' תרומות פרק סאה תרומה בתוספתא לוג יין ללול שנפל לתוך מאה לוגין עכורין יעלה וחזר בו ר"ת דודאי אין חילוק בין לח ליבש ותירץ דהא דתרומה עולה באחד ומאה בנפלה לתוך חולין מתוקנין דאי אפשר למבטל דהיינו החולין ליעשות כבטל דהיינו התרומה וההיא דשני כוסות אחד של תרומה ואחד של חולין בחולין שאינם מתוקנין דאפשר להו ליעשות תרומה וסבר לה ר' יוחנן כמ"ד לקמן בתר מבטל ס) אזלי רבנן והוה ליה מין במינו וההיא דפסחים (גם זה שם) לא קשיא אף למ"ד בתר בטל אזלינן דמשקים לכי מפרשי אין שם משקה עליהן ולא אפשר לה לתרומה שתיעשה חולין וא"ת וטבל במינו במשהו היכי משכחת לה הא אי אפשר למבטל דהיינו החולין שיעשו טבל וי"ל שנפל טבל טבול לתרומה בטבל שאינו טבול לתרומה דהוי מין במינו כיון דשם טבל על שניהם אי נמי טבל שראה פני הבית כטבל שלא ראה פני הבית אי נמי אפילו נפל לחולין מתוקנין ובעודה לתרומה ביד בעלים דאפשר לאיתשולי עלה והשתא דאתינן להכי איכא לאוקומי אותה דשני כוסות בחולין מתוקנין כגון דתרומה ביד בעלים וההיא דפסחים בתרומה ביד כהן ועוד יש ליישב ע) תי' לאשון דר"ת וההיא דפסחים כר' חייא דלקמן דאית ליה לר' יהודה נבילה ושחוטה בטילות זו את זו ולהכי חשיב התם מין בשאינו מינו ט] פ) במשהו ואע"פ שחשובין מין ומינו לענין אחד ומאה דלא סגי להו בששים אבל רבי יוחנן דלא כרבי חייא דהכי נמי מוכח לקמן דלאו כולי עלמא אית להו דר' חייא והך משנה דאין דם מבטל דם פירש בקונטרס לקמן לרב חסדא דאזיל בתר מבטל הויא דלא כרבי חייא ואפי' לר' חנינא דאזיל בתר בטל נראה דאיכא טובא דההיא דאין רוק מבטל רוק ואין מי רגלים מבטל מי רגלים וגבי דם כיסוי (חולין דף פז:) שנתערב בדם בהמה דלא"ר יהודה אין דם מבטל דם כולהו אי אפשר לזה להיות כזה אפי' לר' חנינא דלא דמי לדם קדשים דאיפשר להיות כחולין כמו שפי' הקונטרס לקמן (דף כג:) דכשילין נילה אחד יצאו מקדושתן כחולין וכל סתמא דהש"ס לרב חסדא דלא כר' חייא דאמר בפרק גיד הנשה (שם ק.) חתיכה עצמה נעשית נבילה ואוסרת כל החתיכות לר' יהודה וגבי זרוע בשילה דקאמר לא נצרכה צ) לרבי יהודה דקאמר מין במינו לא בטיל וגבי ציר דקא"ר יהודה שיעורה במאתים ופריך דהא אמר ר' יהודה מין במינו לא בטיל ומשני כו' וההיא דבילה דמין במינו י] לרבי יהודה ודם תבוסה דאמר בנדה (דף עא.) דאמר אין דם מבטל דם לרבי יהודה ואפי' לר' חנינא צ"ע דנראה שיש מהנך שהבאתי דלא כרבי חייא ועוד יש ליישב תירוץ ר"ת שמחלק בין לח ליבש ולא קשה ק) ההיא דפסחים (דף כא.) לרבי יוחנן דלאו אליבא דכ"ע קאמר טבל ויין נסך במשהו דמודה רבי יוחנן לרבנן ר) (דרבי יהודה) בנותן טעם אלא רבי יוחנן סבר כרבנן בשאר איסורי וכרבי יהודה בטבל ויין נסך וכן ברייתא דתניא כוותיה יא] והשתא ההיא דפסחים (ג"ז שם) כרבנן דמין במינו בטיל בכל מקום והשתא איכא שלשה מחלוקת של תנאים בדבר דהא תניא כוותיה דרבי יוחנן והדתניא בפ' הנודר מן הירק (נדרים נח. ע"ש) כלל אמר ר"ש כל דבר שיש לו מתירין כו' אמרו לו הרי שביעית שאין לה מתירין ותנן השביעית אוסרת כל שהוא במינה אמר להם לא אמרו שביעית במינה אלא לביעור אבל לאכילה לא לא מצי למיפרך מטבל ויין נסך דהתם סבירא יב] כרבנן דכל איסורין בטלין אפי' מין במינו והשתא ניחא הא דתניא בתוספתא יין נסך שנפל על גבי ענבים ידיחם על גבי יין יקלף את היין והשאר מותר אע"פ שאי אפשר שלא ישאר שם משהו יין אבל קשיא מההיא דתניא במוס' דטבול יום גבי חבית שניקבה בין מפיה בין מצידיה בין משוליה טמאה רבי יהודה אומר מפיה ומשוליה טמאה מפיה מפני שמשקה מתמיך לתוך ידו משוליה מפני שהמשקה גרוד על גבי ידו מן הצדדין יעלה באחד ומאה והרב רבינו יצחק תירץ הא דידיה הא דרביה בפרק התערובות (זבחים עט.) אמר רבי יהודה משום רבן גמליאל אין דם מבטל דם וההיא דהניזקין (גיטין נד:) ש) ראיה והכי משני אביי בפ' התערובות (שם דף עח.) אבל קשיא דרבא פליג התם עליה ויש עוד לפרש דההיא דשני כוסות של היין של חולין צריך מאה של חולין וכאן אין ת) (צריך) מאה כנגד תרומה בין יין של חולין ומים א) שבכוס של תרומה שלשה חלקים מים ובכוס של חולין חמשים ושבעה חלקים מים כנגד התרומה יג] ב) ושליש מהיין שבכוס של חולין י"ט מאותן חלקים הרי בין כל המים והיין של חולין אין עולין אלא לשבעים ותשעה חלקים כנגד התרומה וגם אם יהיה מזוג שני חלקים מים ואחד יין אין בין יין של חולין והמים מאה חלקים כנגד התרומה לכן אין יכול היין של חולין להצטרף עם המים כי ביטול אינו אלא במאה והרי אין מאה בין הכל כי מזוג כוס התרומה שני חלקים ומי הכוס של חולין חמשים ושמנה חלקים ואם כן היין של חולין עשרים ותשעה חלקים הרי כאן שמונים ג) ותשעה חלקים ולא יותר ואפילו יש מאה בין הכל יש לומר דשמא לא יצטרפו המים למאה והיין לששים:

אמר

שיטה מקובצת

א] מכאן לעולין. עי' (תוס' זבחים דף עז ע"ב): ב] תיבות במנחת כהנים נמחק: ג] מאי הוי מין במינו הוא. שמן עבה ושמן רכה המתערב עמו ולא בטיל ואי"ת מה בכך מ"מ איכא נמי סולת העבה דהוי שאינו מינו הוא בולע משמן רכה ומתבטל הוא בתוכו וי"ל דס"ד דמקשה כיון דאיירי דאיכא סולת ושמן הסולת מתערב עם הסולת והשמן עם השמן ואמאי בטל מין במינו הוא ומשני קסבר רבי יהודה כו' ומיהו אכתי קשה למה ליה לשנויי קסבר ר' יהודה כו' לישני הכי מי סברת סולת בלע מסולת דוקא ושמן משמן דוקא לא שמן בלע נמי סולת וסולת בלע נמי שמן ועי"ק דלישנא דמתניתין נמי משמע הכי דקתני והן בולעות זו מזו משמע שהן בולעות בתערובות שמן מסולת נמי לכן נראה להר"ם דלעולם ידע המקשה דסולת עבה בלע נמי שמן הרכה ומ"מ חשיב ליה מין במינו לפי שאין כל פורתא ופורתא מסולת העבה דלא בלע משמנה והלכך אותו שמן של בלילות העבה מציל על יתרון שמן הרכה המתערב בעבה לבלתי התבטל משום דלגבי אותו שמן הוי מין במינו ואי משום הסולת העבה מ"מ אינו מתבטל מתוכו כיון שאינו לבדו וליכא פורתא ופורתא ממנה דלא בלע משמן הבלילה ואידי ואידי סולת בלול הוא ומשני דארבה סילק מינו שזהו שמן העבה כמי שאינו וחשוב כאילו נשאר סולת העבה לבדו הלכך אותו סולת דהוי שאינו מינו רבה על יתרון השמן הרכה הנבלע בו ומבטלו. תר"ח: ד] דזבחים לאו עולין נינהו דהא חד מיניה חולין (ונתערב) [אבל נתערב] קומץ נדבה במנחת נסכים דקומץ נדבה נמי עולין נינהו ולא: ה] דמי וי"ל דהתם: ו] ומיהו. עי' תוס' (יומא דף נז ע"ב): ז] תדע דהא דאמר התם חיטין ושעורין בטלי דוקא בקמח: ח] ועוד תניא: ט] מין בשאינו מינו לענין משהו: י] וההיא דביצה דמין במינו לא בטיל לר' יהודה ודם תבוסה דאמר בנדה דאין: יא] כוותיה דר' יוחנן: יב] דהתם סבירא להו כרבנן: יג] התרומה ורביעי מהיין שבכוס של חולין תשעה ושבעים חלקים הרי:

מסורת הש"ס

א) [לקמן כג. זבחים פא. תמורה ה:], ב) [לקמן כג: וש"נ], ג) צ"ק מ"ג, ד) צ"ל לאו עולין נינהו ומבטלי אהדדי ונ"ר' צ"ק חולין נינהו ומבטלי, ה) הלכ היינו מגניא ולמגניא לא בעי או לחלק דמסקי' התם כו'. צ"ק, ו) דמי והתם. צ"ק, ז) למדם הפר ומדם השעיר דהאי מדכתיב וי"ו כו' והתי' מסר כאן ועי' יומא דף נז ע"ב תוס' ד"ה תניא כו' שמתרצו שם, ח) אחד שוגג ואחד מזיד לא יעלו. צ"ק, ט) [וע"ש תוס' ד"ה שני], י) מינו נמי. צ"ק, כ) והוי כדבר לח. צ"ק, ל) דשאור של חולין. צ"ק, מ) מתערב. צ"ק, נ) תניא במסכת. צ"ק, ס) אזלינן והוה. צ"ק, ע) לתירוץ ראשון דר"ת דההיא. צ"ק, פ) לענין משהו. צ"ק, צ) אלא נר"י. צ"ק, ק) מההיא. צ"ק, ר) צ"ק מ"ג, ש) דידיה והכי. צ"ק, ת) צ"ק מ"ו, א) שלש שבכוס. צ"ק, ב) ורביעית. צ"ק, ג) ושמונה. צ"ק.

מוסף רש"י

מכאן לעולין שאין מבטלין זא"ז. ואפילו אחד מרובה על חבירו לא בטל המיעוט (זבחים פא.).